

УДК 332.1
JEL Classification: E62; H56; L74
DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2024-10-364-370>

ФІНАНСОВІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ ДЕРЖАВНО-ПРИВАТНОГО ПАРТНЕРСТВА В УКРАЇНІ

© 2024 ЄВТУШЕНКО Ю. В., ЛОМОНОС Р. І., БЕССАРАБ Р. Ф.

УДК 332.1
JEL Classification: E62; H56; L74

Євтушенко Ю. В., Ломонос Р. І., Бессараб Р. Ф. Фінансові аспекти розвитку державно-приватного партнерства в Україні

У статті проведено дослідження концептуальних засад і практичних аспектів побудови фінансових відносин розвитку державно-приватного партнерства в Україні. Розглянуто теоретичні підходи та практичний досвід функціонування механізму фінансування спільних проєктів держави та бізнесу. Обґрунтовано провідну роль державно-приватного партнерства в інфраструктурному розвитку національної економіки, стимулюванні її реального сектора. Проведено аналіз особливостей організації державно-приватного партнерства в Україні, проаналізовано складові, інституційне середовище фінансового механізму його розвитку. Наголошено, що інституційне середовище забезпечує основу для взаємодії фінансових і правових інституцій, які здійснюють регулювання, координацію, контроль і стимулювання учасників державно-приватного партнерства. Акцентовано увагу, що наявна кількість проєктів державно-приватного партнерства в Україні є недостатньою з урахуванням потенційних напрямів їх застосування, а також наявної потреби національної економіки. Наголошено на доцільності використанні однієї з ключових форм державно-приватного партнерства – концесії, широке практичне застосування якої дозволить підвищити ефективність функціонування національної економіки. Обґрунтовано наявність системного негативного впливу повномасштабної військової агресії проти нашої країни на стан і перспективи розвитку державно-приватного партнерства. Доведено, що важливим напрямком розвитку фінансових відносин механізму державно-приватного партнерства в сучасних умовах є розробка та впровадження ефективної системи управління ризиками, що можна здійснити за допомогою механізмів страхування, хеджування, диверсифікації тощо. Приділено увагу сучасним аспектам раціонального використання різноманітних фінансових інструментів у структурі фінансового механізму розвитку державно-приватного партнерства. Запропоновано можливі шляхи удосконалення організації фінансових відносин розвитку державно-приватного партнерства в Україні з урахуванням новітніх викликів і потреб національної економіки.

Ключові слова: державно-приватне партнерство, фінансовий механізм, фінансове забезпечення, відновлення та модернізація економіки, джерела фінансування, форми державної підтримки, інституційне середовище.

Рис.: 1. Бібл.: 10.

Євтушенко Юрій Вікторович – кандидат економічних наук, докторант кафедри фінансів, банківської справи та страхування, Національний університет «Чернігівська політехніка» (вул. Шевченка, 95, Чернігів, 14035, Україна)

E-mail: uevtusenko87@gmail.com

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-1029-0625>

Researcher ID: <https://www.webofscience.com/wos/author/record/HKF-2294-2023>

Ломонос Руслан Ігоревич – аспірант кафедри фінансів, банківської справи та страхування, Національний університет «Чернігівська політехніка» (вул. Шевченка, 95, Чернігів, 14035, Україна)

E-mail: lri1997@ukr.net

Бессараб Руслан Федорович – аспірант кафедри фінансів, банківської справи та страхування, Національний університет «Чернігівська політехніка» (вул. Шевченка, 95, Чернігів, 14035, Україна)

E-mail: bessarabruslan712@gmail.com

UDC 332.1
JEL Classification: E62; H56; L74

Yevtushenko Yu. V., Lomonos R. I., Bessarab R. F. Financial Aspects of the Development of Public-Private Partnership in Ukraine

The article studies the conceptual foundations and practical aspects of building financial relations for the development of public-private partnership in Ukraine. Both the theoretical approaches and practical experience of the functioning of the mechanism for financing joint projects of the State and business are considered. The leading role of public-private partnership in the infrastructural development of the national economy, stimulation of its real sector is substantiated. An analysis of the features of the organization of public-private partnership in Ukraine has been carried out, the components and institutional environment of the financial mechanism of its development have been analyzed. It is emphasized that the institutional environment provides a basis for the interaction of financial and legal institutions that regulate, coordinate, control and stimulate participants in public-private partnerships. It is accentuated that the existing number of public-private partnership projects in Ukraine is insufficient, taking into account the potential areas of their application, as well as the existing need of the national economy. The expediency of using one of the key forms of public-private partnership – concession, the wide practical application of which will increase the efficiency of the functioning of the national economy, is underlined. The presence of a systemic negative impact of the ongoing full-scale military aggression against our country on the state and prospects for the development of public-private partnership is substantiated. It is proved that an important direction in the development of financial relations of the public-private partnership mechanism in modern conditions is the development and implementation of an efficient risk management system, which can be carried out with the help of insurance, hedging, diversification, etc. mechanisms. Attention is paid to modern aspects of the rational use of various financial instruments in the structure of the financial mechanism for the development of public-private partnership. Possible ways to improve the organization of financial relations for the development of public-private partnership in Ukraine are suggested, taking into account the latest challenges and needs of the national economy.

Keywords: public-private partnership, financial mechanism, financial support, recovery and modernization of the economy, sources of financing, forms of State support, institutional environment.

Fig.: 1. **Bibl.:** 10.

Yevtushenko Yu. V. – Candidate of Sciences (Economics), Candidate on Doctor Degree of the Department of Finance, Banking and Insurance, National University "Chernihiv Polytechnic" (95 Shevchenka Str., Chernihiv, 14035, Ukraine)

E-mail: uevtusenko87@gmail.com

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-1029-0625>

Researcher ID: <https://www.webofscience.com/wos/author/record/HKF-2294-2023>

Lomonos Ruslan I. – Postgraduate Student of the Department of Finance, Banking and Insurance, National University "Chernihiv Polytechnic" (95 Shevchenka Str., Chernihiv, 14035, Ukraine)

E-mail: lri1997@ukr.net

Bessarab Ruslan F. – Postgraduate Student of the Department of Finance, Banking and Insurance, National University "Chernihiv Polytechnic" (95 Shevchenka Str., Chernihiv, 14035, Ukraine)

E-mail: bessarabruslan712@gmail.com

Внаслідок тривалої повномасштабної агресії проти нашої країни держава зазнала відчутних втрат, що призвело до призупинення темпів розвитку національної економіки, суттєвого зменшення її потенціалу і найголовніше – втрати людського потенціалу. Водночас потужний супротив всього суспільства та міжнародна допомога сформували необхідні умови в країні, за яких держава продовжує розвиватись та формувати потенціал для майбутнього відновлення. За таких умов ефективне використання наявних матеріальних та фінансових ресурсів має вирішальне значення для подальшого функціонування національної економіки, дотримання відповідних соціальних стандартів життєзабезпечення населення, акумулювання потенціалу для майбутнього розвитку економіки держави.

Саме тому в умовах значного обмеження фінансових ресурсів держави, переважного їх спрямування на забезпечення військових потреб та збереження державного суверенітету саме державно-приватне партнерство виступає дієвим інструментом залучення фінансових ресурсів для інфраструктурного відновлення національної економіки.

Для надання нового змісту державному управлінню в умовах війни, під час відновлення України, з метою модернізації економіки для інтеграції в європейське середовище та подальшого досягнення повноправного членства, необхідно здійснити адаптацію наявного фінансового механізму державно-приватного партнерства, врахувати сучасні особливості його застосування в Україні, нівелювати можливі ризики та імплементувати позитивний досвід інших країн. На нашу думку, застосування цього механізму сприятиме ефективному відновленню та модернізації національної економіки.

Вітчизняні науковці зробили значний внесок як у теоретичне обґрунтування, так і практичне удосконалення фінансового механізму розвитку державно-приватного партнерства в Україні. Праці таких дослідників, як М. Безбах, М. Белкін, Н. Бондар, В. Глянцев, Б. Данилишин, М. Дубина, В. Ємельянов, М. Забаштанський, М. Кнір, І. Косач, М. Масик, А. Ніжнік, А. Роговий, Н. Рудь, Г. Тарасюк, Д. Турчак, О. Устенко, П. Шилепницький, Б. Шулюк та ін., були присвячені вивченню та обґрунтуванню проблем формування категоріального апарату державно-приватного партнерства, визначенню його сутності, ознак, основного змісту, а також особливостей практичної реалізації фінансових відносин у площині відповідного фінансового механізму. Ці дослідження заклали фундаментальні теоретичні та практичні основи фінансового механізму державно-приватного партнерства в Україні. Водночас, незважаючи на системність проведених досліджень, питання подальшого розвитку фінансових відносин застосування фінансового механізму державно-приватного партнерства в сучасних умовах потребує подальшого опрацювання та розвитку.

Посилені процеси глобалізації та цифровізації світового фінансового середовища сформували новітні вимоги до організації фінансових відносин у процесі розвитку державно-приватного партнерства, які під впливом повномасштабної військової агресії проти нашої країни зазнали особливих, специфічних трансформацій, що обумовлює необхідність їх подальшого дослідження як у теоретичній, так і практичній площині.

Мета цієї статті є аналіз особливостей побудови фінансових відносин у процесі застосування фінансового механізму розвитку державно-приватного партнерства в Україні в сучасних умовах, а також розробка можливих шляхів удосконалення процесів їх організації.

Питання формування ефективного фінансового механізму розвитку державно-приватного партнерства в Україні, як ключового драйвера забезпечення результативності національної економіки, з метою її інтеграції в Європейську спільноту ЄС набуває все більшої актуальності протягом останніх років. Водночас практична організація державно-приватного партнерства перебуває в площині організації відповідних фінансових відносин, які виникають між всіма його учасниками.

Державно-приватне партнерство (ДПП) є одним із сучасних механізмів залучення інвестиційних ресурсів до національної економіки, що ґрунтується на співпраці органів влади та одного або кількох приватних підприємств. Така взаємодія забезпечується угодою про співробітництво між відповідними сторонами, яка передбачає об'єднання їхніх ресурсів, а також побудову відповідних фінансових відносин з розподілом відповідальності та результатів для тривалого партнерства на взаємовигідних умовах. Така співпраця спрямована на створення нових або модернізації існуючих об'єктів інфраструктури, які потребують фінансування та подальшої експлуатації. Завдяки інтеграції фінансових, управлінських і технологічних можливостей ДПП забезпечує підвищення ефективності проєктів, їх якісне виконання і утримання в довгостроковій перспективі. При цьому держава контролює стратегічні активи та послуги, а приватний сектор отримує стабільний результат від довгострокових контрактів [7].

Згідно з даними центральних та місцевих органів виконавчої влади України, станом на 01.01.2024 року на умовах державно-приватного партнерства було укладено 198 договорів, з яких 22 договори були в стадії реалізації (10 – концесійних договорів, 6 – договорів про спільну діяльність, 6 – інших договорів), 166 договорів не реалізовувалися (115 – не виконувалися, 51 – розірвані / терміни дії закінчилися), 10 договорів були призупинені у зв'язку зі збройною агресією [6].

Основна перевага такого підходу до воєнного та повоєнного відновлення України полягає у розподілі доступних джерел фінансування: від міжнародних фондів допомоги до приватних інвестицій. Зазначена модель організації фінансових відносин під час здійснення державно-приватного партнерства дозволяє прискорити весь процес, оскільки приватний бізнес зацікавлений у швидкій реалізації проєктів та отриманні доходів. Залучення фінансових ресурсів різних інвесторів дасть змогу відновити критичну та виробничу інфраструктуру, забезпечить стимулювання національної економіки до зростання результативності.

Фінансовий механізм державно-приватного партнерства має інституційну суть, оскільки проявляє такі характеристики: чітке правове регулювання взаємовідносин; участь держави як інституту влади; наявність чітко визначених принципів функціонування; динамічне середовище, у якому укладаються угоди; суспільна складова взаємодії; соціально-економічні змінні зовнішнього впливу. Враховуючи таку природу, фінансовий механізм ДПП потребує якісного інституційного забезпечення для можливості ефективної реалізації власних цілей [4; 10].

Відповідно, фінансовий механізм державно-приватного партнерства ґрунтується на нормативно-правовому регулюванні національного законодавства та має такі складові: фінансове забезпечення й кредитування; фінансове регулювання; планування бюджетних видатків; аналіз ефективності та контроль. Ураховуючи зазначене, фінансовий механізм державно-приватного партнерства повинен поєднувати найкращі практики державного та приватного фінансового менеджменту, що має відобразитися у всіх його складових. Це дозволить сформувати оптимальну модель побудови відповідних фінансових відносин, забезпечити належну координацію використання бюджетних коштів і приватних інвестицій для ефективної реалізації проєктів державно-приватного партнерства, забезпечить пропорційний розділ можливих ризиків в процесі його практичної реалізації [4; 5].

Фінансовий механізм державно-приватного партнерства в Україні включає в себе джерела фінансування, форми державної підтримки, механізми фінансування проєктів, а також систему гарантій та страхування ризиків для приватних інвесторів (рис. 1).

Розвиток цього механізму є важливим кроком на шляху активізації державно-приватного партнерства, оскільки саме тут відбувається побудова відповідних фінансових відносин.

Нині серед ключових джерел фінансування державно-приватного партнерства в Україні є: кошти державного та місцевих бюджетів у вигляді бюджетних асигнувань, субсидій, субвенцій тощо; кошти приватних інвесторів, у тому числі іноземних; кредитні ресурси банків та інших фінансово-кредитних установ; залучення коштів міжнародних фінансових організацій.

Важливою формою державної підтримки державно-приватного партнерства є надання різноманітних гарантій, зокрема: гарантії повернення приватним інвесторам вкладених коштів; гарантії

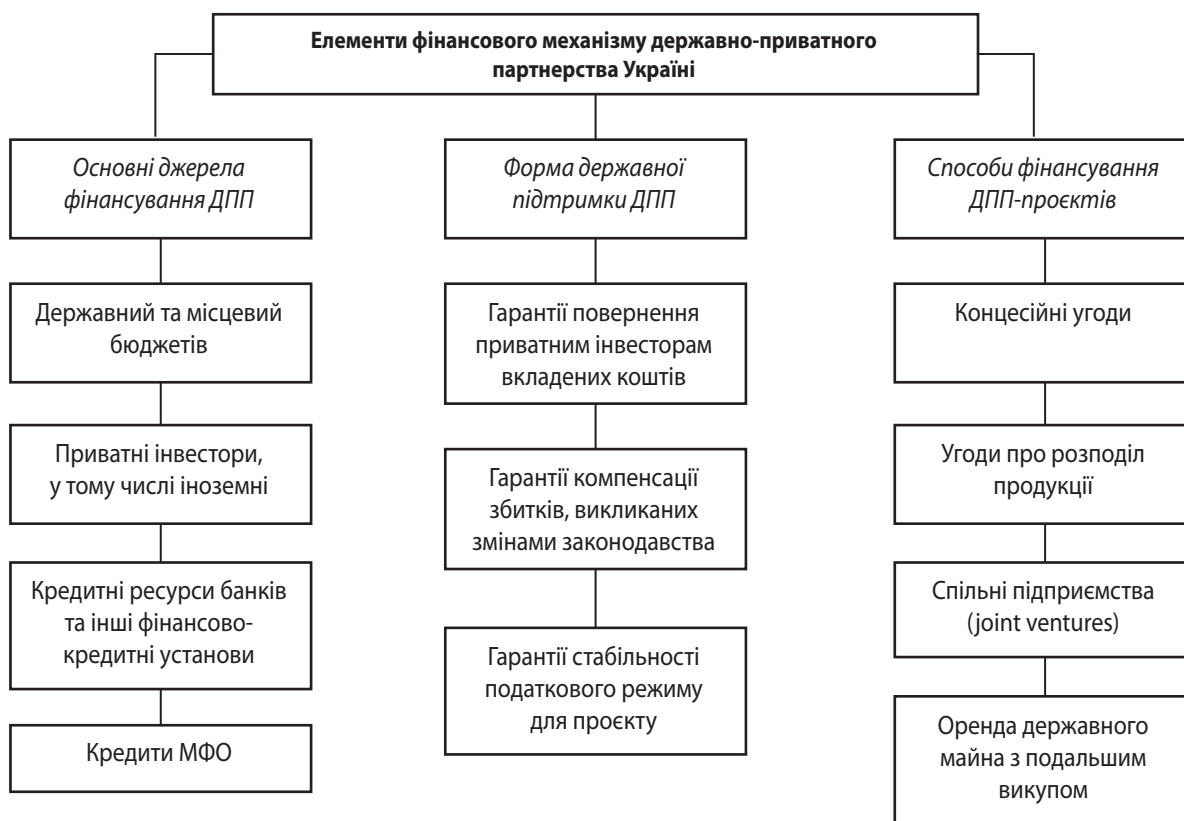

Рис. 1. Ключові елементи фінансового механізму ДПП в Україні

Джерело: узагальнено авторами на основі [2; 3; 4; 9].

компенсації збитків, викликаних змінами законодавства; гарантії стабільності податкового режиму для проекту.

У сучасних реаліях механізми фінансування державно-приватних проектів в Україні включають: концесійні угоди; угоди про розподіл продукції; спільні підприємства (joint ventures); оренда державного майна з подальшим викупом.

Слід зазначити, що застосування концесії, як однієї з провідних форм державно-приватного партнерства в сучасних умовах є достатньо обґрунтованим з позиції механізму їх практичної реалізації. Концесійні угоди передбачають передачу суб'єкту підприємницької діяльності (концесіонеру) об'єкта концесії на платній та строковій основі з метою його подальшої експлуатації. Слід також зазначити, що предметом концесійної угоди може бути і передання права на створення певного об'єкта з його подальшою експлуатацією.

Залежно від специфікацій концесійної угоди концесіонеру може бути надано право на викуп об'єкта концесії після завершення її терміну дії, що виступає вагомим фактором у процесі прийняття рішення щодо укладання самої угоди концесії. Застосування концесійних угод дозволяє задоволь-

няти інтереси всіх учасників даної угоди, оскільки в процесі їх реалізації може бути створено, покращено, удосконалено як сам об'єкт концесійних відносин, так і послуги, які надаються за його участю з однієї сторони. З іншої сторони концесіонер формує потенціал забезпечення власного позитивного фінансового результату в процесі експлуатації концесійного об'єкта з можливістю розподілу між учасниками договору системи потенційних ризиків.

Важливим аспектом стимулювання розвитку концесійної форми державно-приватного партнерства є запровадження пільгового оподаткування результатів фінансово-господарської діяльності концесіонера або встановлення певного періоду пільгового оподаткування, що дозволить забезпечити підтримку концесіонера, виступить важелем регулювання вартості послуг концесійного об'єкта.

Ефективна реалізація фінансового механізму державно-приватного партнерства вимагає створення розвиненого інституційного середовища. У контексті державно-приватного партнерства інституційне середовище забезпечує основу для взаємодії фінансових та правових інституцій, які здійснюють регулювання, координацію, контроль і стимулювання учасників партнерських

відносин. Ця взаємодія відбувається в рамках реалізації інвестиційного проекту, де також проводиться оцінка перспектив його подальшого впровадження. Інакше кажучи, формування ефективного інституційного середовища є ключовою передумовою для забезпечення фінансового механізму державно-приватного партнерства, оскільки воно створює необхідні умови для узгодженої взаємодії різних інституцій, які залучені до регулювання, моніторингу та стимулювання партнерських відносин у рамках конкретних інвестиційних проектів [8].

Необхідність координації процесів удосконалення організації фінансових відносин механізму державно-приватного партнерства спричинила ініціювання державою створення Агенції державно-приватного партнерства, ключовою функцією якої повинно було стати сприяння реалізації конкурентоспроможних державно-приватних проектів у різних секторах економіки, з метою підвищення його ефективності та привабливості для інвесторів.

Посилення ролі державно-приватного партнерства розглядається державою як один із ключових пріоритетів для формування інноваційної економіки в Україні. Водночас наша держава потребує міжнародної підтримки партнерів у цьому напрямку, зокрема, у співпраці з Міжнародною фінансовою корпорацією (IFC) розроблено дорожню карту та визначено перспективні сектори і проекти, спрямовані на відновлення власної інфраструктури та модернізацію економіки України [1].

Важливим напрямком розвитку фінансових відносин механізму державно-приватного партнерства є також розробка та впровадження ефективної системи управління ризиками, зокрема, через механізми страхування, хеджування, диверсифікації тощо. Проте застосування можливого інструментарію управління системою ризиків в процесі практичної реалізації державно-приватного партнерства має супроводжуватись наданням державних гарантій, що виступить додатковим важелем їх здійснення.

Важливою складовою є забезпечення координації взаємодії між державними установами, громадськими організаціями та приватним бізнесом. Така координація має забезпечити нормативно-правове регулювання форм співробітництва, сприяти широкому залученню до партнерства всіх зацікавлених сторін на рівних, взаємовигідних умовах. Також це покликано демократизувати роботу державних органів, органів місцевого самоврядування, громад, об'єднань та асоціацій [8; 9].

Не можна не погодитися з твердженням науковців [2; 3; 4; 9], що побудова новітнього фінансового механізму для розвитку державно-приватного партнерства повинна ґрунтуватись на таких ключових принципах:

- ✦ залучення додаткових фінансових ресурсів вітчизняних та іноземних інвесторів для реалізації проектів державно-приватного партнерства;
- ✦ пріоритетне спрямування коштів на відновлення та належне функціонування об'єктів критичної інфраструктури;
- ✦ збереження за державою права власності на об'єкти, задіяні у державно-приватних відносинах, а також функції контролю за цільовим спрямуванням фінансових ресурсів та дотриманням управляючою компанією цільового призначення функціонування таких об'єктів;
- ✦ сприяння максимальному залученню передових інноваційних фінансових, технічних та інформаційних технологій і рішень у процесі розвитку державно-приватних відносин;
- ✦ збалансування інтересів усіх сторін партнерства;
- ✦ розробка ефективних заходів для уникнення та мінімізації наслідків можливих ризиків розвитку державно-приватного партнерства.

Загалом розвиток фінансових відносин і вдосконалення фінансового механізму державно-приватного партнерства в Україні, зокрема розширення джерел фінансування, посилення гарантій для інвесторів та оптимізація механізмів реалізації проектів, є ключовими чинниками активізації цієї форми співпраці держави та бізнесу, забезпечення інфраструктурного відновлення нашої держави.

ВИСНОВКИ

Значне обмеження фінансових можливостей держави, спричинене необхідністю належного фінансування армії та протидії військовій агресії, вимагає пошуку новітніх механізмів залучення інвестиційних ресурсів, необхідних як для забезпечення належного функціонування об'єктів критичної інфраструктури, так і відновлення темпів розвитку національної економіки. Удосконалення фінансових відносин під час побудови відповідного механізму розвитку державно-приватного партнерства в Україні виступає важливою складовою процесів стратегічного відновлення країни, відбудови та модернізації її інфраструктури. Наявність значних

інфраструктурних руйнувань в країні вимагає запровадження інноваційних рішень не лише до фінансового забезпечення відповідних процесів, але і залучення відповідних технологій та устаткування. З цією метою необхідно застосовувати прогресивні підходи та міжнародний досвід, що дозволить відновити інвестиційний клімат у державі, забезпечити приріст обсягу реальних інвестицій, що, своєю чергою, дозволить сформувати необхідне підґрунтя для відновлення національної економіки. Швидке повноцінне відновлення національної економіки за рахунок власних можливостей вважається малоімовірним, а отже, залучення міжнародних партнерів, їх досвіду та ресурсів залишається вкрай важливим і необхідним. ■

БІБЛІОГРАФІЯ

1. Залучення інвестицій через механізм державно-приватного партнерства є одним з пріоритетів у відбудові країни // Урядовий портал. 12 липня 2023 року. URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/zaluchennia-investytsii-cherez-mekhanizm-derzhavno-pryvatnoho-partnerstva-ie-odnym-z-priorytetiv-u-vidbudovi-krainy-iuliiia-svyrydenko>
2. Жук В. П. Основні характеристики державно-приватного партнерства на регіональному рівні // Завдання державного, регіонального та муніципального управління в контексті нових реалій національного розвитку : Міжнар. наук. практ. конф. (06 квіт. 2012 р.) : у 2 ч. Київ : ВПЦ АМУ, 2012. Т. 2. С. 182–184.
3. Забаштанський М., Євтушенко Ю. Фінансовий механізм розвитку державно-приватного партнерства в Україні. *Проблеми і перспективи економіки та управління*. 2023. № 2 (34). С. 165–173.
4. Забаштанський М. М. Концесійні відносини: фінансові детермінанти розвитку в Україні : [монографія]. Київ : Кондор-видавництво, 2016. 382 с.
5. Кучер Г. В. Фінансовий механізм державно-приватного партнерства в Україні. *Причорноморські економічні студії*. 2017. Вип. 24. С. 232–238.
6. Стан здійснення ДПП в Україні // Міністерство економіки України. URL: <https://www.me.gov.ua/Documents/Detail?lang=uk-UA&id=9fc90c5e-2f7b-44b2-8bf1-1ffb7ee1be26&title=StanZdiisnenniaDppvUkraini>
7. Полякова О. М., Липська Т. І., Кучинська О. М. Державно-приватне партнерство як елемент механізму розвитку транспортної інфраструктури України. *Економічний вісник Національного гірничого університету*. 2020. Вип. 2 (70). С. 44–52.
8. Роговий А. В., Євтушенко Ю. В., Півень Я. В. Фінансовий механізм розвитку державно-приватного партнерства в Україні. *Економічна наука. Інвестиції: практика та досвід*. 2024. № 5. С. 38–42.

9. Хусаїнов Р. В. Моделі державно-приватного партнерства: закордонний досвід та перспективи для України. *Науковий вісник ОНЕУ*. 2015. № 12. С. 177–191. URL: <http://n-visnik.oneu.edu.ua/collections/2015/224/pdf/177-192.pdf>
10. Шулюк Б. С. Розвиток фінансового механізму державно-приватного партнерства в Україні : монографія. Тернопіль : ЗУНУ, 2023. 434 с.

REFERENCES

- Khusainov, R. V. "Modeli derzhavno-pryvatnoho partnerstva: zakordonnyi dosvid ta perspektyvy dlia Ukrainy" [Models of Public-private Partnership: Foreign Experience and Prospects for Ukraine]. *Naukovyi visnyk ONEU*. 2015. <http://n-visnik.oneu.edu.ua/collections/2015/224/pdf/177-192.pdf>
- Kucher, H. V. "Finansovy mekhanizm derzhavno-pryvatnoho partnerstva v Ukraini" [Financial Mechanism of Public-private Partnership in Ukraine]. *Prychornomorski ekonomichni studii*, no. 24 (2017): 232–238.
- Poliakova, O. M., Lypska, T. I., and Kuchynska, O. M. "Derzhavno-pryvatne partnerstvo yak element mekhanizmu rozvytku transportnoi infrastruktury Ukrainy" [Public-private Partnership as an Element of the Transport Infrastructure Development Mechanism of Ukraine]. *Ekonomichniy visnyk Natsionalnoho hirnychoho universytetu*, no. 2(70) (2020): 44–52.
- Rohovyi, A. V., Yevtushenko, Yu. V., and Piven, Ya. V. "Finansovy mekhanizm rozvytku derzhavno-pryvatnoho partnerstva v Ukraini" [The Financial Mechanism for the Development of Public-private Partnership in Ukraine]. *Ekonomichna nauka. Investytsii: praktyka ta dosvid*, no. 5 (2024): 38–42.
- "Stan zdiisnennia DPP v Ukraini" [The Status of PPP Implementation in Ukraine]. *Ministerstvo ekonomiky Ukrainy*. <https://www.me.gov.ua/Documents/Detail?lang=uk-UA&id=9fc90c5e-2f7b-44b2-8bf1-1ffb7ee1be26&title=StanZdiisnenniaDppvUkraini>
- Shuliuk, B. S. *Rozvytok finansovoho mekhanizmu derzhavno-pryvatnoho partnerstva v Ukraini* [Development of the Financial Mechanism of Public-private Partnership in Ukraine]. Ternopil: ZUNU, 2023.
- "Zaluchennia investytsii cherez mekhanizm derzhavno-pryvatnoho partnerstva ye odnym z priorytetiv u vidbudovi krainy" [Attracting Investments Through the Public-private Partnership Mechanism Is One of the Priorities in the Reconstruction of the Country]. *Uriadovyi portal*. July 12, 2023. <https://www.kmu.gov.ua/news/zaluchennia-investytsii-cherez-mekhanizm-derzhavno-pryvatnoho-partnerstva-ie-odnym-z-priorytetiv-u-vidbudovi-krainy-iuliiia-svyrydenko>
- Zabashkanskyi, M. M. *Kontsesiini vidnosyny: finansovi determinanty rozvytku v Ukraini* [Concession Relations: Financial Determinants of Development in Ukraine]. Kyiv: Kondor-vydavnytstvo, 2016.

Zabashchanskyi, M., and Yevtushenko, Yu. "Finansovyi mekhanizm rozvytku derzhavno-pryvatnoho partnerstva v Ukraini" [The Financial Mechanism for the Development of Public-private Partnership in Ukraine]. *Problemy i perspektyvy ekonomiky ta upravlinnia*, no. 2(34) (2023): 165-173.

Zhuk, V. P. "Osnovni kharakterystyky derzhavno-pryvatnoho partnerstva na rehionalnomu rivni" [The Main Characteristics of Public-private Partnership at the Regional Level]. *Zavdannia derzhavnoho, rehionalnoho ta munitsypalnoho upravlinnia v konteksti novykh realii natsionalnoho rozvytku*, vol. 2. Kyiv: VPTs AMU, 2012. 182-184.

УДК 336

JEL Classification: R13

DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2024-10-370-378>

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РЕФОРМУВАННЯ ДЕРЖАВНОГО ФІНАНСОВОГО КОНТРОЛЮ СФЕРИ ПУБЛІЧНИХ ЗАКУПІВЕЛЬ

© 2024 ІВАНОВА О. Ю., СИДОРЕНКО О. М., СКАБАРДІН О. В.

УДК 336

JEL Classification: R13

Іванова О. Ю., Сидоренко О. М., Скабардін О. В. Сучасні тенденції реформування державного фінансового контролю сфери публічних закупівель

У статті окреслено ключові сучасні тенденції реформування державного фінансового контролю сфери публічних закупівель. Незаперечним фактом є те, що налагодження ефективного державного фінансового контролю вітчизняної сфери публічних закупівель є одним із ключових завдань державного управління в сучасних умовах, оскільки від цього залежить ефективне, законне і цільове використання обмежених фінансових ресурсів країни, що особливо гостро відчувається в умовах дії правового режиму воєнного стану. Метою статті було визначено комплексний аналіз сучасного стану здійснення державного фінансового контролю сфери публічних закупівель в Україні, виокремлення та систематизація ключових проблемних аспектів, зокрема тих, що пов'язані з дією правового режиму воєнного стану, та формування пропозицій щодо реформування організаційного та правового забезпечення його проведення. На основі проведеного аналізу авторами було виокремлено ключові проблемні аспекти, які наявні у сфері публічних закупівель і призводять до неефективного та нецільового витрачання бюджетних коштів. При цьому було проаналізовано, які саме заходи державного фінансового контролю мають упереджувати ці негативні прояви; виявлено наявні недоліки та проблемні аспекти при їх практичній реалізації; сформульовано відповідні теоретико-утилітарні пропозиції з проведення реформаторських дій. Також було враховано особливості як здійснення державного фінансового контролю, так і функціонування сфери публічних закупівель в умовах дії правового режиму воєнного стану в Україні. За результатами дослідження авторами встановлено, що для усунення чи мінімізації негативного впливу всіх вищеперелічених недоліків державного фінансового контролю вітчизняної сфери публічних закупівель та її внутрішніх дисбалансів необхідно реалізувати ряд комплексних заходів, які можна агрегувати у такі три основні блоки, а саме: заходи організаційно-управлінського характеру; заходи з удосконалення нормативного забезпечення; заходи з подальшої цифрової трансформації досліджуваної сфери.

Ключові слова: публічні закупівлі, державний фінансовий контроль, реформування, воєнний стан, євроінтеграція.

Бібл.: 12.

Іванова Ольга Юрїївна – доктор економічних наук, доцент, завідувач сектора проблем регіонального розвитку та децентралізації відділу макроекономічної політики та регіонального розвитку, Науково-дослідний центр індустріальних проблем розвитку НАН України (пров. Інженерний, 1а, 2 пов., Харків, 61166, Україна)

E-mail: laptevaou@gmail.com

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-3656-2473>

Сидоренко Олексій Миколайович – кандидат економічних наук, доцент, доцент, кафедри менеджменту та публічного управління, Державний педагогічний університет (вул. Університетська, 31, Ірпінь, 08205, Україна)

E-mail: sidorenko007@ukr.net

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-8394-9972>

Скабардін Олег Вікторович – аспірант, Науково-дослідний центр індустріальних проблем розвитку НАН України (пров. Інженерний, 1а, 2 пов., Харків, 61166, Україна)

E-mail: skabardin@i.ua